

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådsspørgsmål F

Med udgangspunkt i SFI's undersøgelse "Hvorfor lejere bliver sat ud af deres boliger. Og konsekvenserne af en udsættelse." og Domstolsstyrelsens seneste tal om udsættelse af lejere, bedes ministeren redegøre for

- stigningen i antallet af udsættelser af lejere,
- baggrunden for udsættelserne og
- for konsekvenserne af udsættelserne.

Samrådsspørgsmål G

Ministeren bedes tillige redegøre for, i hvor mange tilfælde der er tale om udsættelse af familier med børn, herunder, om der også her er tale om en stigning. Desuden ønskes ministerens vurdering af kontanthjælpsloftets betydning for antallet af udsættelser.

Samrådsspørgsmål H

Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage for at vende udviklingen i antallet af lejere, der udsættes af deres bolig.

Svar:

Indledning

De 3 stillede spørgsmål hænger tæt sammen. Jeg vil derfor besvare dem under ét.

Indledningsvis vil jeg endnu en gang fremhæve, at udsættelser er en problemstilling, som regeringen tager særdeles alvorligt. Regeringen har således allerede i regeringsgrundlaget slået fast, at vi vil tage en række initiativer for at forhindre, at lejere sættes på gaden som følge af, at huslejen ikke er betalt. I et velfærdssamfund er det svært at acceptere, at nogen sættes ud af deres bolig, da boligen har afgørende betydning for en families hverdag og tryghed.

Med SFI's rapport om "Hvorfor lejere bliver sat ud af deres bolig og konsekvenserne af en udsættelse", har vi fået mere viden om, hvem det er, der bliver sat ud af deres bolig, og hvad baggrunden for det er. Hermed har vi fået et bedre grundlag at handle på. Jeg vil ikke gennemgå rapportens tal og konklusioner i detaljer – den er oversendt både til Boligudvalget og til Socialudvalget, så udvalgets medlemmer selv kan studere den.

Stigningen i antallet af udsættelser af lejere

Domstolsstyrelsens statistik viser, at antallet af udsættelsessager er vokset hvert år i perioden fra 2002 til 2007. Over hele perioden viser tallene en stigning fra 2.919 gennemførte udsættelsessager i 2002 til 4.615 i 2007.

Som Domstolsstyrelsen selv understreger, siger disse tal primært noget om belastningen af retterne, det vil sige antallet af sager i løbet af året. Derimod siger de ikke noget præcist om, hvor mange der faktisk sættes ud af deres bolig. SFI-rapporten viser tydeligt, at dette tal er markant lavere end det, der fremgår af Domstolsstyrelsens tal. Også SFI kan dog konstatere,

at antallet af udsatte lejere er stigende, nemlig fra 1.499 i 2002 til 2.589 i 2006. Niveauet er altså langt lavere, men tendensen er desværre den samme

Hvem er det så, der bliver sat ud?

Først og fremmest kan vi jo se, at unge mennesker og personer uden uddannelse er svært overrepræsenterede blandt lejere, der sættes ud. Herudover er der blandt de udsatte mange enlige mænd, enlige mødre, kontanthjælpsmodtagere, arbejdsløse og borgere med etnisk minoritetsbaggrund.

Alt dette kommer næppe som den store overraskelse. Derimod er det overraskende, at en ganske stor del af de udsatte er lønmodtagere. Nærmere bestemt 38,4 procent.

Baggrunden for udsættelserne

Baggrunden for, at lejere bliver sat ud er selvfølgelig, at de har en økonomi, som ikke hænger sammen. Udsatte lejere er således karakteriseret ved

- en lavere disponibel indkomst end andre lejere
- en gæld, der er væsentligt højere end andre lejeres gæld
- Og endelig ved, at de typisk bruger de en større andel af deres indkomst til husleje end andre lejere. Det skyldes især, at de har lavere indkomst. Deres husleje ligger derimod på nogenlunde samme gennemsnitsniveau som andre lejeres

SFI's undersøgelse fortæller, at en meget stor del af de lejere, som er blevet sat ud, selv mener, at manglende evne til at styre deres økonomi havde betydning for, at de blev sat ud.

Men også andre elementer øger risikoen for at blive sat ud. En ustabil familiesituation og boligsituation inden udsættelsen, alkoholproblemer, anden form for misbrug, fysisk og psykisk sygdom er nogle af de ting, rapporten nævner.

Konsekvenserne af udsættelserne

Generelt er udsættelser med til at fastholde mennesker fra socialt svage grupper i en vanskelig situation. Efter udsættelsen har en del af de udsatte lejere i flere år en ustabil boligsituation og har svært ved at komme ind på boligmarkedet igen og en del havner i hjemløshed. Det drejer sig formentlig om 20 til 25 procent af de udsatte lejere.

SFI analyse tyder også på, at en udsættelse fører til en indkomstnedgang for den husstand, der bliver sat ud.

Hertil kommer, at en udsættelse tydeligt øger risikoen for at familien går i opløsning, tab af samvær med børn, tab af netværk, at børn må skifte skole samt tab af personlig tryghed.

Familier med børn

SFI-rapporten viser, at 43 pct. af de udsatte husstande - både i 2002 og i 2006 er børnefamilier.

Kontanthjælpsloftet

Der er intet i SFI's undersøgelse, der viser, at det skulle være loftet over kontanthjælpen, der er årsag til stigningen i antallet af udsættelser.

Den store stigning i antallet af udsættelser skete fra 2002 til 2003. Det giver sig selv, at denne stigning ikke kan være forårsaget af kontanthjælpsloftet, for det blev først indført i 2004.

Endvidere vil jeg nævne, at andelen af kontanthjælpsmodtagere blandt udsatte falder fra 2004 og frem. Det vil sige fra netop det år, hvor kontanthjælpsloftet blev indført.

Jeg skal ikke kaste mig ud i spekulationer over sammenhængen herimellem, men det viser jo i hvert fald, at vi har med komplekse forhold at gøre.

Undersøgelsen viser også, at for gifte kontanthjælpsmodtagere med børn falder andelen af udsatte fra 2002 til 2005, mens den derimod stiger for enlige mænd i samme periode. Og da enlige så godt som ikke bliver berørt af loftet over kontanthjælpen, mens hovedparten af de berørte er gifte med børn, påviser rapporten ingen sammenhæng mellem indførelse af loftet over kontanthjælpen og antallet af udsatte kontanthjælpsmodtagere.

Jeg vil også gerne fremhæve, at kun halvdelen af udsatte lejere har søgt boligstøtte. Det er især enlige mænd uden børn, der skiller sig ud ved ikke at have søgt boligstøtte. Når udsatte lejerers gennemsnitlige indkomst tages i betragtning, må det formodes, at en vis andel er berettigede til boligstøtte.

Ministerens initiativer

Grundlæggende er det mit udgangspunkt, at det er den enkeltes egen forpligtelse at sørge for en bolig til sig selv og familien. Den enkelte må som udgangspunkt også selv bære ansvaret for at få betalt huslejen til tiden.

Det er ikke alle, der magter dette. Derfor har regeringen da også - som jeg også nævnte forleden i min besvarelse af Socialudvalgets spørgsmål 255 - allerede gennemført flere initiativer med henblik på at præcisere kommunernes rolle i sager om udsættelsestruede lejere. Og senest har vi i satspuljen aftalt at etablere en frivillig gældsrådgivning. Med SFI-rapporten har vi nu et godt grundlag for at tage yderligere initiativer.

Et af de vigtigste resultater af rapporten er vel, at der ikke kan peges på en enkelt forklaring på udsættelserne. Der er i mange tilfælde tale om et sammenfald af uheldige faktorer.

Derfor kan man heller ikke pege på en let og enkel løsning på problemet. Der er behov for en bredere indsats, hvis vi virkelig skal bidrage til at vende udviklingen, så antallet af udsættelser falder.

Med udgangspunkt i rapporten tegner der sig et billede af nogle konkrete indsatsområder:

- Det er vigtigt, at der sættes ind så tidligt som muligt. Kommunerne skal så tidligt på banen som muligt.
- Indsatsen bør rettes mod alle udsættelsestruede og ikke kun mod særlige grupper, fx familier, som kommunen i forvejen har fokus på.

- Endelig er der behov for hjælp til at få styr på den personlige økonomi.

Jeg vil nu overveje, hvilke konkrete initiativer, vi skal sætte i værk for at sikre en effektiv indsats på disse områder:

For at sikre en tidligere indsats kunne fx overvejes:

- udlejer pålægges pligt til at underrette kommunen
- tilstrækkelig tid til at finde løsninger – fogedretterne kan blive for effektive

Indsats ift alle kunne overvejes:

- Fx øget vurderingspligt for kommunerne ved udsættelsessager

Og endelig hjælp til at få styr på økonomien:

- Fx udvidelse af flyttehjælp
- Fx kommunal administration af offentlige ydelser
- Fx boligstøtte direkte til udlejer
- Fx nyt beboerindskudslån trods gammel uindfriet gæld.
- Fx gældsrådgivning.
- Fx vejledning om boligstøtte.
- Fx muligheder som Alexandrakollegiet.

Nu arbejder vi som sagt videre med de nødvendige afklaringer og afvejninger af forskellige hensyn – og jeg forventer at have et mere konkret udspil med til de kommende satspuljeforhandlinger, så vi ad den vej kan få finansieringen på plads. Umiddelbart derefter skulle jeg gerne kunne fremsætte et lovforslag med henblik på at imødegå udsættelser af lejere.